LIBRIS | Weknow books

Tatiana ȚÎBULEAC s-a născut la 15 octombrie 1978 în Chișinău, Republica Moldova. Absolventă a Liceului „Iulia Hasdeu" din Chișinău; licențiată a Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării a USM. Devine cunoscută publicului larg în 1995, când inițiază rubrica „Povești adevărate" în cotidianul *Flux*. Din 1999 face parte din echipa PRO-TV Chișinău în calitate de reporter, editor și prezentatoare de știri. Stabilită actualmente la Paris, unde lucrează în domeniul audiovizualului.

Debut editorial cu *Fabule moderne*, Editura Urma Ta, Chișinău, 2014; ediția a II-a, Editura Libris Editorial, Brașov, 2016. Cea de-a doua carte, *Vara în care mama a avut ochii verzi*, Editura Cartier, 2017, este distinsă cu Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2017), Premiul revistei *Observator cultural* și Premiul *Observator Lyceum* (2018). Romanul a apărut în franceză, spaniolă, norvegiană, germană, engleză, croată, slovenă, slovacă, galiciană, catalană, poloneză, finlandeză și bulgară.

Grădina de sticlă, al doilea roman al Tatianei Țîbuleac, apărut în 2018 la Editura Cartier, a fost distins cu Premiul Uniunii Europene pentru Literatură (2019). Tradus în franceză, germană, spaniolă, bulgară, norvegiană, slovenă, poloneză, greacă, croată, albaneză, cehă și neerlandeză.

„Romanul Când ești fericit, lovește primul *confirmă un parcurs literar spectaculos și o maturitate artistică deplină: este, fără îndoială, cel mai elaborat roman al autoarei, o carte despre fericire, dar și despre violența care se ascunde în spatele acesteia, despre echilibrul precar al unei lumi ce se clatină între iubire și distrugere."*

Dumitru ANDRECA

TATIANA ȚÎBULEAC

CÂND EȘTI FERICIT, LOVEȘTE PRIMUL

ROMAN

Ediția a III-a

CARTIER POPULAR

LIBRIS | We know books

Astăzi se împlinesc șase luni de când am jurat că nu voi mai bea. Plus Haim. Plus ea. Plus altele. A fost o noapte plină de jurăminte și noaptea aceea. Șase luni de nimic, de absolut nimic, care nu m-au scăpat de negii de pe gât, nu mi-au hidratat libidoul, nu m-au motivat să trăiesc mai mult sau cu cineva anume. Și, că tot veni vorba, trebuie să spun și acest lucru care mă rupe cel mai tare: șase luni în care nu am economisit nici banii, pentru că atunci când nu beau, mănânc, mănânc până nu rămâne loc gol în mine. Cu alte cuvinte, șase luni care nu au făcut niciun căcat din cele promise de Benoît Gérard, Rue de Bagnolet 15, un bou.

Ca să-mi alung gândul de la băutură, așa ca acum, mă spăl pe dinți până îmi țâșnește sângele și ies în pădure la alergat. Alergatul meu este, de fapt, un mers înverșunat, o ciudă mobilă, iar pădurea, un parc de lângă casă chiftind de omizi și de șobolani. Totuși, pădure și alergat sună mai bine decât parc și mers, sună asumat și denotă determinare, iar asumarea și determinarea sunt cei mai buni prieteni ai alcoolicului emergent.

Scopul acestor mișcări, demonstrat inutile, nu este nici pe departe dezintoxicarea organismului, cum cred începătorii. Nici recuperarea sănătății, cum se amăgesc intermediarii. Nu este nici măcar limpezirea minții, cum speră proștii ca mine, care au făcut toată viața lucrurile aiurea, dar sunt convinși că le pot îndrepta cu câteva exerciții intense pentru fesieri. Scopul este istovirea. Să te storci până la ultima picătură, să elimini din tine orice fărâmă de plăcere și să te chinui atât de tare, încât să ți se aplece de tine, omul care ai ajuns. Cu cât mai mult vei disprețui ceea ce ai ajuns, cu atât este mai mare șansa să re-devii ceea ce ai fost.

Când am înțeles asta, cam după două luni de istovire zilnică, cu motivația preș și gingiile ugere, m-am prăbușit pe scările blocului și am început să plâng. Problema este că eu nu am ce să re-devin.

LIBRIS | We know books

Eu nu am nici unde mă întoarce, nici ce îndrepta sau limpezi, pentru că în tot trecutul meu, în toate locurile de respirație și de albastru, un singur lucru nu a lipsit niciodată – alcoolul. Când beau, pot uita. Când beau, pot ierta. Când beau, tata se scurge în mine și acolo nu mai poate să moară.

Femeia lui Haim spune că în astfel de momente ar trebui să mă gândesc la aparențe. Cum mi se înfundă ochii și îmi plesnește ficatul, cum mi se îngroașă pielea și șansele de a face cancer la tot felul de organe. Cum polipii și chisturile, și tumorile – aceste vieți mici și scârboase – se înmulțesc în mine și pe mine, iar restul cade. Cad obrajii, cad sânii, cade omul, în cazul meu femeia, ceea ce este și mai grav, pentru că, odată căzută, o femeie nu se mai ridică niciodată, doar se îneacă, se îneacă, se îneacă.

Eu mă gândesc în schimb la toți bețivii pe care îi cunosc. Bărbați care beau mult și sunt respectați. Bărbați care beau tot timpul și sunt geniali. Bărbați care beau cât vor, unde vor, cu cine vor, dar rămân bărbați. Mă gândesc la tata de vârsta mea acum, venind acasă beat în neștire, uneori plâns, tot mai des bătut, întotdeauna cu o poezie nouă în buzunarul sacoului. Tata scria pe plicuri, pe reviste, pe șervețelele de la cantină. Scria chiar și pe coajă de mesteacăn, dar asta așa, ca să se afle și să pară el boem, deși n-a părut, pentru că boem și bețiv poți fi doar când ai mulți bani, iar el n-a avut.

* * *

Să mă las de sticlă n-a fost tocmai o alegere, cum nici îngrămădeala asta de cuvinte, care sar de pe mine ca solzii de pe peștii lui Malik, nu este tocmai o amintire. Am ajuns să număr pe degete adevărurile în care am încredere. Mă cheamă Mila. Tata mă iubește. Noi trei nu ne vom despărți niciodată. Dar nici cu ele nu mă împac întotdeauna. Care dintre noi vorbește acum? Din ce lume?

În octombrie, m-am trezit pe vine într-o parcare, cu o cutie în față și mâinile pline de sânge. Cum ajunsesem acolo, nu-mi

aminteam, dar am recunoscut multimarketul pe care îl văd în fiecare zi din tren, în drum spre Haim. Primul gând, rămas încă din tinerețe, a fost violul. M-am atins între picioare să văd dacă curgea ceva din mine, m-am uitat la haine, mi-am pipăit gura. Dacă nu era viol, și nu era, trebuie să fi fost banii. Am căutat portmoneul în buzunarul blugilor și am găsit în el bonul de casă. Tocmai cumpărasem cu cardul o cutie de cinci kilograme de halva. Pentru prima dată în ultimii douăzeci de ani am simțit frică.

În urmă lăsasem o lună de beții crâncene, în care, printre altele, am promis să încep să economisesc. Să nu mai beau cafea în stradă. Să port sticlă pentru apă. Să nu las cumpărăturile pe ultima secundă, când intru înfometată în primul magazin și plătesc pe un kilogram de roșii cât pentru un cal. Am încercat să mă conving că venisem acolo să văd dacă mâncarea, dar mai ales băutura erau într-adevăr atât de ieftine cum spunea Fima. Sau poate că îmi băusem și eu mințile, ca tata. M-am gândit și la asta.

Lucrurile nu se legau, nu se legau deloc, pentru că eu urăsc multimarketurile, aceste cimitire ale simțurilor, unde totul miroase a stătut și a veșted, a sânge de animal și a clor. Le urăsc pentru că nu are cum să-ți iasă mai ieftin să cumperi trei în loc de unul, lapte în loc de apă, pur și simplu n-are cum să fie bun un loc unde cărnurile plesnesc pe os, iar fructele strălucesc ca mărgelele și unde toate zac una peste alta – mâncare peste haine, peste cosmetice –, ca o dovadă că asta a ajuns să însemne pentru om binele: să mănânce gunoaie, dar să se șteargă la cur cu hârtie parfumată.

Halvaua însă m-a bucurat atât de tare, încât am uitat și de mâinile rănite, cum mi-am dat seama mai târziu în încercarea de a deschide cutia cu cheile, și de frica de mai devreme. M-am așezat pe bordură și mi-am amintit de serile lungi, în care, în așteptarea cinei, ieșeam toți trei în curtea blocului cu câte un măr sau un ciot de varză și povesteam visători ce ne vom cumpăra când vom prinde la bani. Atâtea înghețate, atâtea gume de mestecat, atâtea baxuri de Fanta. Atâtea și atâtea și atâtea. Faptul că la câțiva metri de noi femeile se chinuiau să curețe cartofi adevărați, să prăjească

LIBRIS | We know books

pești proaspeți și găini calde, să ne toarne în căni lapte cu pieliță și să ne ungă pâinea cu unt plin de grăsimi, adică să gătească mâncare adevărată din alimente adevărate, ne dezgusta. Noi eram orășeni și visam la chimicale. Eu una visam la halva. La un munte de halva pe care să-l mănânc singură, până la greață, și acolo era, în parcarea aceea mizerabilă, singurul meu vis împlinit.

În lunile care au urmat, s-a mai întâmplat de câteva ori. Nu uitam tot timpul și nu lucruri importante. Ieșeam din casă, dar nu știam după ce m-am pornit. Mă duceam la farmacie, când, de fapt, îmi trebuia pâine sau mă trezeam făcând coadă la poștă, deși sunt ani buni de când n-am trimis și n-am primit nicio scrisoare. La început, aceste căderi nu m-au alarmat. Le-am luat ca pe un semn de la tata. Și el a fost uituc toată viața. Și el a căutat mesaje divine în orice fleac – într-un picior deformat de pasăre sau într-o roșie crescută în formă de inimă. În plus, văzând că niciodată nu mi se întâmplă ceva rău, într-o oarecare măsură am început chiar să le aștept. Se pare că, lăsat din capul lui, corpul meu trăia, în sfârșit, cum îi place.

Iarna însă a venit ca o dușmancă și a schimbat totul. Într-o zi, l-am uitat pe Haim sub pod. În alta, am adus de undeva câteva pături groase, cu care am astupat ușa și geamurile. Mirarea a făcut loc spaimei, visarea s-a uscat, iar fantomele mele prietenoase au început să putrezească prin casă. Rămânea un singur lucru, de care mă temeam cel mai tare, pentru că știam că la el îmi va fi cel mai greu să renunț, dar n-am avut încotro. Peste încă o lună, când m-am trezit aproape degerată într-o stație de autobuz, am văzut-o pe Donna. „Ce cauți tu în orașul acesta care nu te-a primit?", m-a întrebat ea cu vocea lui tata și i-au licărit ochii.

* * *

„Suntem aici ca să ajutăm", mi-a spus la prima întâlnire adictologul Benoît Gérard, un coi-helancă cu ciocate. Când li se dă putere, bărbații singuri vorbesc la plural și nu se tem să-și arate

slăbiciunile. Suntem. Ne încântă. Ne preocupă. „Ne doare că meseria noastră este diabolizată."

Mă bucurasem că am ajuns destul de ușor în cabinetul lui din Drancy, pe care îl împarte joia și vinerea cu un reflexolog, „iar miercurea cu nimeni", și chiar dacă nu așteptam mare lucru de la o consultație gratuită, ceva tot așteptam. N-am mâncat dimineața, în cazul în care ar fi trebuit să dau analize de sânge, și mi-am pregătit câteva amintiri cu tata, legate de băutură. N-a fost greu, pentru că, la cincizeci de ani, tata bea mereu. Bea la terase. Bea la Casa Presei. Bea la Uniunea Scriitorilor. Bea mai mult decât mânca și mai mult decât dormea. Exemple multe, care nu trebuiau nimănui.

Eu voiam ca Benoît Gérard să mă asculte pe mine, iar el voia ca eu să-l ascult pe el. Mi-a povestit despre părinții lui abuzivi. Despre dorința-refugiu și dorința-răzbunare. Despre insula Réunion, unde viața era atât de îngustă, încât o linie de cocaină promitea unui tânăr un orizont, iar eu nici măcar nu ajunsesem la bubele mele: la căderile de memorie, la halucinații, la dorința de sinucidere. Știam, desigur, că beau prea mult, însă ceea ce mă speria cel mai tare era disperarea cu care începusem să caut alcoolul. Când voiam să beau, eram gata să ies din casă la miezul nopții și să merg kilometri întregi pe jos. Să mă automutilez, ca să am o scuză pentru serviciu. Să lovesc. I-aș fi spus toate acestea dintr-o răsuflare, dar Benoît Gérard avea alte metode.

Ce stări vă provoacă băutura? Ce tipuri de alcool preferați? Cu ce imagine vi se asociază vinul? O grămadă de teste idioate, care se voiau asociative și care mi-au amintit de lecțiile de franceză din școală, când, exact ca mine, Senea-*drocilka*[1] răspundea repede, dar greșit, la toate întrebările profesoarei. „Gagnant, Senea, ga-gnant!", striga la el Elena Vasilevna, stoarsă de putere și țistuindu-ne pe toți, ca pe niște insecte, cu arătătorul ei din lemn. „Gândește-te... ce faci tu în sala de sport?" „Capra, odgonul, *prisidănii*[2]", răspundea

[1] Senea-labagiul (*arg./rus.*).
[2] genuflexiuni (*rus.*).

LIBRIS | We know books

el cu capul în pământ, iar noi, cu fețele roșii de atâta râs, așteptam următorul cuvânt, care prin asociere putea să fie doar „perdant", ceea ce ne făcea să râdem chiar și fără răspunsurile lui.

Componenta vizuală a consultației a fost alt spectacol și a avut în calitate de material didactic un craniu din plastic colorat. Am reținut hipotalamusul și hipocampul, pentru că unul răspunde de memorie, iar altul de vezică, și mai ales a doua mi se umpluse deja până la refuz.

După tot acel ping-pong inutil, mi-a fost clar că ori el nu era un specialist bun, ori eu nu eram alcoolică, dar de mine eram sigură, așa că m-am ridicat să plec și abia atunci a spus și el ceva care a rămas.

Îl interesa nu atât binele pe care îl simt când beau și pe care i l-am descris cu metafore și comparații, cum i-ar fi plăcut lui tata, cât răul pe care încerc să-l ascund în băutură. „La baza oricărei adicții stă o traumă. Care este trauma noastră?", m-a întrebat el tot la plural, și la aceste cuvinte am revenit nu o singură dată. Până la urmă, n-am plecat de acolo chiar cu nimic. Din pliantele rămase de la colegul lui, reflexolog, am învățat că punctul pentru gât se află la baza degetului mare de la picior.

* * *

Mă uit la bătrâna care bea apă și vreau vin. Mă uit la burta gravidei și o văd plină cu vin. Mă uit că nu vine trenul și vreau să vină. Aseară mi-am luat inima în dinți și i-am povestit Fimei despre toate. Nu pentru sfaturi, bineînțeles, ci ca să știu că mai știe cineva. Fima oricum nu mă înțelege și nimic din ce îmi spune nu are sens pentru mine. Viața de apoi, gura lumii, păcatul. Un înger căzut care toarnă smoală încinsă pe gâtul bețivanilor. Ea, pentru că este credincioasă, deja se vede trăind în altă lume cu sfintele ei, cu cântările lor, lăfăindu-se în răsplata pentru toate faptele bune pe care încă nu le-a făcut. Eu însă nu voi avea niciodată o altă viață și nici n-o aștept.

Eu vreau să trăiesc în asta, așa cum merit. Să lucrez ce-am învățat, să mănânc bun și să pot dormi măcar duminica, măcar până la amiază. Aș vrea să am și eu weekenduri lungi și vacanțe. Să-mi vopsesc unghiile carmin și să mă duc la mare cu un bărbat sănătos, care nu trebuie împins în cărucior sau lovit între omoplați. Un bărbat care să mă vadă și să vrea ce vede. Dar pentru că nu am nimic din ce ar fi trebuit să fie al meu, aveam măcar alcoolul care mă purta prin toată negreața ca pe un pod lung, spre niște ferestruici de lumină, unde aveam părinți, Malik era al meu, noi două ne spuneam pe nume, iar acum n-am nici asta.

„Dă-ți o palmă și-ți trece", m-a sfătuit Fima, „așa a murit și mama, și soră-mea, și nănuța, așa mor toate femeile care beau, dar ascund. Mor singure și pișate, fără dinți și fără familie, îngropate de străini care le iau casa în schimbul sicriului, rochiile în locul pomenilor, care le scot chiar și ouăle de sub cloșcă, ține minte asta, ouăle de sub cloșcă."

LIBRIS | We know books

După ce a murit mama, tata a obținut de la redacție o garsonieră și ne-am mutat amândoi la marginea orașului. Până atunci, am locuit într-un cămin pentru familiști, de unde nu-mi amintesc mare lucru. Rochiile ei, cravatele lui, anginele mele și ultimul revelion cu un brad atât de stufos, încât a blocat timp de trei luni singura fereastră din cameră. Bradul l-am împodobit pe rând. Eu am atârnat globurile, mama a modelat cocoloașe din vată și le-a întins într-o ghirlandă. Stea n-am găsit, dar am găsit o coroniță din plastic de la un matineu de-al meu, am ridicat-o în vârf și a mers.

El tocmai venise dintr-o deplasare. Un colhoz, un ocol silvic, așa ceva, de unde a adus urechi de porc, nuci și prune uscate. Nu știu exact când au început să se certe, știu doar că au vorbit despre imposibilități și lucruri bătute în cuie, apoi au ieșit în coridor, unde mama a dat cep la învinuiri. Îi reproșa că nu face nimic acasă, de parcă n-am fi existat. „Doar cu prietenii, o haită, să fie toți blestemați!", striga ea. „Oportunitate, conduită de soție, măscăriciul tău", răspundea el. Și tot așa până când lui i s-a terminat răbdarea și a trecut la altă voce, la vocea lui de bărbat constrâns să se însoare cu o ușuratică: „Te rog să încetezi, nu e cazul să indispunem vecinii".

Când s-au întors în cameră, mama a luat urechile și s-a dus să le fiarbă în bucătăria comună, iar el s-a prefăcut însuflețit și mi-a propus să născocim decorațiuni de brad din nuci și prune uscate. Le-am legat câte două cu un fir de mosorișcă, le-am numit *prunonuci* și le-am agățat pe acelea libere. Îmi amintesc că, în timp ce împodobeam pomul, *a recitat* mult din Eminescu, din Blok și o poezie din Rilke, pe care nu și-a amintit-o chiar din memorie, ci a trebuit să o caute, jenat, prin cărțile lui tipărite pe foi de țigară. Îl

vedeam nefericit. Voia să fie în altă parte, cu alți oameni, făcând altceva. Dar asta se putea spune despre oricine în familia noastră.

Absolvit de activitatea epuizantă cu prunonuci, și-a pus o cămașă curată, și-a ascuțit creioanele, care în deplasări se toceau și deveneau „ca rimele lui Eduard Dudcă", și s-a dus la arhivă. Mama era ploaie. Nu furtună, nu viscol – uneori putea fi și așa, dar atunci nu era –, era doar ploaie. Își făcuse planuri mari pentru revelion. O rochie de mătase, un crap umplut, animație. Cumpărase patru coifuri argintii și patru măști, tot argintii, și vorbise de prin toamnă cu o familie „intelectuală" din vecini, ca să serbeze toți la noi acasă. El însă a anunțat-o că făcuse alte pregătiri, cu o mizăr mai mare decât peștele ei îndopat și o numărătoare inversă cu contabila de la Palatul Feroviarilor. Pleca într-un sat din nord, „să culeagă tradiții și obiceiuri de iarnă rarisime". Capra, Călușarii, Sergenții. O oportunitate cu adevărat unică.

Bradul acela l-am ținut până în martie. Mă culcam sub el împreună cu mama, ne uitam la jucării și mâncam prunonuci. Eram diferite, eu și mama. Mie îmi plăcea morcovul, ei racheta. Mie submarinul, ei luna. Mama voia să zboare, să fie invizibilă și să zboare peste tot, ca să-l poată urmări pe tata, iar eu voiam să mă dau cu sania, ca alți copii, trasă de un părinte. Cred că așa a ajuns ea în cer, iar eu în groapă – alegând în iarna aceea globuri greșite sub un brad ucigaș.

* * *

Mama a murit într-o duminică. Femeile făceau demâncare în bucătăria comună, ea, sărmana, făcea supă, iar mie, sărmana, îmi fierbea lapte. Și uite așa, dintr-odată, s-a sprijinit cu mâinile de perete, a scos un icnet și s-a dus, s-a dus, sărmana, pe loc. Am auzit povestea asta de atâtea ori, spusă mereu cu aceleași cuvinte, aranjate în aceeași ordine, încât uneori mi se pare că dacă aș schimba măcar unul, măcar o virgulă sau o literă, vraja neagră care mi-a luat-o s-ar rupe, și ea, sărmana, ar învia.

LIBRIS | We know books

Tata era în deplasare în acea zi. Pe atunci nu existau telefoane mobile, ci doar staționare, și doar în primării, așa că până l-au găsit în unul din cele cinci sate, unde el se dusese să scrie despre mulgătoare harnice și agronomi promițători, trecură trei zile. Familiștii au organizat totul. Femeile au îmbrăcat-o în rochia ei albastră, încă nouă. Bărbații au pus mână de la mână și au cumpărat un sicriu. Fiind amândoi orfani – tata nu era, dar așa spunea –, vecinii n-au chemat pe nimeni din afară, dar s-au bucurat când l-au văzut intrând pe poarta căminului. Era la cravată, cu aparatul de fotografiat într-o mână și un braț de șpalturi în alta. Trecuse mai întâi pe la redacție.

Nu știu dacă a suferit, pentru că nu știu dacă a iubit-o. I-am văzut rar împreună. Spațiul în care locuiam era atât de mic, încât nu aveam loc nici pentru mișcări mai repezi, cu atât mai mult pentru gesturi mari. Mâncam pe rând, dormeam împreună, ne spălam în băi diferite. Tata venea acasă doar ca să-și ia haine curate și să se odihnească pentru lucrurile cu adevărat importante – munca la redacție, prietenii, deplasările. Pentru mama, în schimb, munca eram eu, iar lucrul cu adevărat important era *emoția*.

Până să se căsătorească, își dorise să devină ceva în arte. „Poate actriță, poate dansatoare, poate fotografă", enumera ea după vreo nouă ceartă toate carierele ratate. Filmări, turnee, expoziții. „Ipostaze" la care renunțase de dragul meu. Când vorbea despre ce ar fi putut să ajungă dacă nu rămânea gravidă cu mine, mama radia. Ochii i se măreau și mai tare, iar părul ei lung sărea în toate părțile și atingea pereții ca niște țurțuri electrizați.

O ascultam întotdeauna în tăcere. Sau din cădița de plastic, umplută cu rațe galbene și șampon „krea-krea", din care ieșeam într-un târziu cu pielea creață. Sau de pe marginea divanului, unde mâncam cu farfuria pe genunchi, pentru că masa noastră era întotdeauna ocupată cu lucrurile lui tata – însemnări, dicționare, foi pe jumătate scrise, pe care el le numea „manuscrise". Și chiar dacă n-am întrerupt-o niciodată, nici măcar atunci când simțeam că mă scap pe mine, oricum i se părea că nu o ascult cum trebuie

sau că îi pun la îndoială cuvintele. Atunci cădea repede pe burtă, scotea de sub divan un săculeț cu fotografii alb-negre – creațiile *ei*, făcute cu aparatul *ei* de fotografiat – și mi le băga în față ca pe un ultim argument irevocabil. Le văd ca prin ceață. Un pod, o stradă cu felinare, care nu avea cum să fie din Chișinău, o petrecere cu bărbați pletoși și o femeie într-o rochie trapez. Niște fotografii banale, roase de atâta umblat la ele, despre care un regizor de film de la Moscova ar fi spus odată că aveau viziunea unui geniu, iar tata a spus că regizorul era un mâncător de deșeuri.

Sinceră să fiu, altfel decât rănită sau așteptându-și bărbatul, pe mama mi-o amintesc puțin. Mai degrabă îmi vin în minte lucrurile ei, care, unul după altul, s-au mutat singure din camera noastră strâmtă în imaginarul meu golaș, și au construit acolo o lume întreagă numai pentru ea. Când îmi este greu, e destul să închid ochii ca să mă pomenesc imediat în acel spațiu bizar, mereu în schimbare, ca o fotografie mișcătoare uriașă, unde aerul miroase a țigări mentolate, iar din rochia ei de moartă cresc flori și păsări de mătase.

Ce a fost până la mine oricum nu mai știe nimeni, însă felul în care s-a comportat tata la înmormântare m-a făcut să înțeleg că ei doi au rămas împreună nu pentru mine, ci din cauza mea. Tata nu a plâns deloc, în schimb a fotografiat două pelicule, pe care a doua zi le-a și developat. Peste ani, am aflat că aparatul de fotografiat a fost într-adevăr al ei.

* * *

Mila-cămila. Mila-zambila. Mila-prichindila. Dacă vrei să-ți meargă bine, să te asculte urechile, să te vadă ochii și să te bată inima, trebuie să-ți alinți numele. Avion, creion, raion, strigam eu, și astfel dimineața se umplea cu dragoste pentru numele noastre, nume plate, dar nepătate, iar duminica pășea cu dreptul. Erau rare duminicile acelea, dar erau răs-frumoase și nu le împărțeam cu nimeni.